

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо написання та захисту звіту
з переддипломної практики

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 051 – Економіка,
освітня програма «Економічна аналітика»)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2025

Методичні рекомендації щодо написання та захисту звіту з переддипломної практики (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 051 – Економіка, освітня програма «Економічна аналітика») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : Г. Г. Соболева, О. М. Колмакова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. – 15 с.

Укладачі: канд. екон. наук, доц. Г. Г. Соболева,
канд. екон. наук, доц. О. М. Колмакова

Рецензент

Т. А. Пушкар, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та маркетингу Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою економіки та маркетингу, протокол № 13 від 11 лютого 2025 р.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – Економіка, освітня програма «Економічна аналітика». Подано вимоги щодо оформлення, структуру та зміст звіту, порядок проходження переддипломної практики, наведено приклад оформлення титульного аркуша і список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Мета та завдання переддипломної практики.....	5
2 Порядок проходження переддипломної практики.....	6
3 Структура та зміст звіту про проходження переддипломної практики.....	8
4 Вимоги до оформлення звіту з практики.....	8
5 Захист та оцінювання звіту про проходження переддипломної практики.....	10
6 Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання.....	10
Список рекомендованих джерел.....	13
Додаток А.....	14

ВСТУП

Сучасні підприємства, фінансові установи, органи державного управління та міжнародні організації потребують висококваліфікованих фахівців, здатних працювати з великими масивами економічних даних, використовувати сучасні методи аналізу, прогнозувати фінансово-економічні показники та оцінювати ризики. Саме тому переддипломна практика спрямована на розвиток професійних компетенцій у сфері економічної аналітики та підготовку здобувачів вищої освіти до майбутньої кар'єри.

Переддипломна практика з економічної аналітики є важливим етапом професійної підготовки здобувачів, який забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичною діяльністю. Вона дозволяє здобувачам ознайомитися з реальними умовами роботи економічного аналітика, набути навичок аналізу економічної інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Переддипломна практика є не лише навчальним етапом, а й можливістю реалізувати власний потенціал, отримати практичний досвід і зробити перший крок до професійного зростання.

Методичні рекомендації мають на меті сприяти:

- ефективному проходженню практики, допомагаючи студентам структурувати свою діяльність;
- підготовці якісного звіту, що відповідає вимогам вищого навчального закладу;
- формуванню аналітичного мислення та застосуванню сучасних економічних інструментів у практичній діяльності;
- розвитку навичок самостійного дослідження та критичного аналізу економічної інформації.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до змісту освітньої програми «Економічна аналітика» та призначені для надання допомоги здобувачам вищої освіти під час виконання переддипломної практики.

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Економічна аналітика відіграє ключову роль у прийнятті ефективних управлінських рішень на рівні підприємств, фінансових установ, державних органів та міжнародних організацій. Уміння аналізувати економічні процеси, прогнозувати фінансові результати, оцінювати ризики та оптимізувати бізнес-стратегії є обов'язковими навичками сучасного економіста-аналітика.

Метою переддипломної практики є закріплення отриманих теоретичних знань, набуття практичних навичок збору, обробки, аналізу та інтерпретації економічної інформації, розвиток професійних компетенцій відповідно до програмних результатів навчання, а також формування аналітичного мислення, необхідного для вирішення економічних задач.

Виконання переддипломної практики передбачає досягнення таких програмних результатів:

- вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння керувати персоналом і працювати в команді;
- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;
- застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення під час соціально-економічних досліджень та керування соціально-економічними системами;
- збирати, аналізувати та обробляти технологічну, господарську, економічну інформацію щодо функціонування сфери міського господарства на різних рівнях.

Змістові модулі проходження переддипломної практики:

ЗМ1 Дослідження економічних аспектів діяльності підприємства.

Основними завданнями є визначення особливостей діяльності досліджуваного підприємства та галузі, дослідження організаційно-управлінської структури підприємства, аналіз технологічних особливостей діяльності досліджуваного підприємств та визначення проблем функціонування сучасних підприємств різних форм власності.

ЗМ2 Оцінка фінансового стану та результатів економічної діяльності підприємства.

Основні завдання – виконання комплексного аналізу діяльності та оцінки результативності діяльності підприємства, оцінка вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на функціонування та розвиток підприємства й обґрунтовувати тенденції розвитку суб'єктів господарювання.

ЗМ3 Виявлення та формування проблемних напрямів роботи досліджуваної галузі (підприємства).

Основне завдання – виявлення основних проблем у діяльності підприємства та збір даних для обґрунтування майбутніх пропозицій відповідно до теми досліджень.

Під час проходження переддипломної практики основними методами навчання є практичні, пошукові, дослідницький, метод створення проблемних ситуацій, пояснювально-ілюстративні, графічні.

2 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Переддипломна практика проводиться на базах практики – в установах, організаціях і на підприємствах, на прикладі яких можна дослідити особливості прояву науково-прикладної проблеми та практичний досвід її розв'язання згідно з обраною темою кваліфікаційної роботи.

Базами переддипломної практики можуть бути, залежно від обраної теми дослідження, підприємства різних галузей і сфер діяльності, різних форм власності.

Перелік баз практики та закріплення здобувача за ними затверджується наказом ректора.

Тривалість переддипломної практики визначається навчальним планом та графіком навчального процесу.

До практики допускаються здобувачі, які виконали навчальний план та не мають академічної заборгованості.

Методичне керівництво практикою здійснює керівник практики. Перед початком практики він проводить інструктаж, під час якого здобувачі ознайомлюються із завданням на переддипломну практику, порядком її проходження, вимогами щодо складання звіту про проходження переддипломної практики та іншими організаційними питаннями.

Здобувач повинен з'явитися на місце проходження практики в зазначений термін.

Протягом усього терміну практики здобувачу необхідно здійснювати підготовчу роботу до складання звіту про проходження переддипломної практики.

Підготовлений і оформлений належним чином звіт про практику здобувач повинен подати керівникові практики у встановлений термін. До звіту обов'язково додається щоденник практики.

Керівник практики від підприємства (установи чи закладу) в разі порушення здобувачами трудової дисципліни і несумлінного виконання своїх обов'язків має право не зарахувати практику. У таких випадках він повідомляє про порушення, що спостерігалися, керівникові практики від кафедри або надсилає повідомлення до навчального закладу.

3 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Звіт повинен узагальнити здобутий здобувачем досвід практичної роботи і здатність самостійно виконувати роботи певного обсягу та спрямованості згідно з обраною темою дослідження, тому він повинен містити зібраний, відповідним чином опрацьований і систематизований аналітичний матеріал, одержаний під час переддипломної практики. Аналізований період – **три останні роки діяльності підприємства**. Вимоги щодо змісту та оформлення структурних елементів звіту аналогічні до вимог щодо кваліфікаційної роботи.

Звіт повинен бути написаний грамотно, українською мовою, з додержанням наукового стилю. Автору необхідно стисло, логічно й аргументовано викласти зміст і результати дослідження, уникати зайвих слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Під час написання звіту особлива увага приділяється дотриманню принципів академічної доброчесності. Не допускається наявність академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів. Здобувачів вищої освіти повинні дотримуватися вимог щодо цитування та використання розробок інших авторів.

4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Звіт виконують за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 мм × 297 мм), 14-й кегль, інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman.

Текст розміщують на сторінці, яка обмежується такими полями: верхнє і нижнє – 20, ліве – 25, праве – 15 мм; вирівнювання тексту – за шириною.

Загальний обсяг звіту має бути в межах 20–25 сторінок без урахування додатків.

Головними елементами звіту є:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Розділи звіту.
5. Висновки.
6. Список посилань.
7. Додатки.

Титульний аркуш відображає назву закладу вищої освіти, найменування бази практики, ПІБ. виконавця і керівників, рік виконання (дод. А).

Відстань між заголовком розділу й заголовком підрозділу дорівнює одному інтервалу основного тексту. Відстань між заголовком підрозділу і текстом має дорівнювати двом інтервалам основного тексту.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Список посилань розташовують в алфавітному порядку із обов'язковим зазначенням посилання на джерело у тексті звіту. Назви іншими мовами, адреси інтернет-сайтів наводять наприкінці списку. Джерела вказуються мовою оригіналу.

Додатки до звіту можуть містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень. Крім того, до додатків доцільно включати допоміжні матеріали:

- реальні документи підприємства;
- наочні матеріали;
- допоміжні ілюстрації.

5 ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Звіт про проходження переддипломної практики перевіряє і підписує керівник практики.

Під час захисту звіту здобувачу потрібно продемонструвати здобуті знання і вміння застосовувати їх під час відповідей на запитання. У процесі захисту визначається глибина та самостійність висвітлення питань, рівень оволодіння здобувачем практичними навичками самостійної роботи.

Захист звіту про проходження переддипломної практики відбувається після перевірки його керівником у строки, передбачені графіком навчального процесу.

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти основними формами та методами оцінювання звіту з переддипломної практики магістра є:

1. Усне або письмове опитування.
2. Практична перевірка умінь і навичок.
3. Вирішення проблемних ситуацій.

Підсумковий контроль – написання та захист звіту з практики – диференційований залік.

Структура освітньої компоненти і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів			
	Усього	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	100			
Змістовий модуль 1	20			20
Змістовий модуль 2	20			20
Змістовий модуль 3	20			20
Підсумковий контроль	40			

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	20
Підготовка першого розділу звіту – (оформити матеріал у письмовому вигляді)	20
Змістовий модуль 2	20
Підготовка другого розділу звіту – (оформити матеріал у письмовому вигляді)	20
Змістовий модуль 3	20
Підготовка третього розділу звіту – (оформити матеріал у письмовому вигляді)	20
Підсумковий контроль – диф. залік	40
Захист звіту	40
Всього за модулем	100

90–100 балів – виставляється за високий (відмінний) рівень знань (допускаються мінімальні неточності) навчального матеріалу освітнього компоненту; вміння аналізувати, використовувати набуті знання під час прийняття рішень у відповідній предметній сфері, застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач; чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати / вирішувати визначені запитання /завдання;

82–89 балів – виставляється за достатньо високий рівень знань (можлива невелика кількість неточностей) навчального матеріалу освітнього компоненту, вище від середнього рівня; аргументовані відповіді / рішення на визначені запитання / завдання, уміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;

74–81 бал – виставляється за загалом правильне (добре) розуміння навчального матеріалу освітнього компоненту; уміння відповідати / вирішувати визначені запитання / завдання та застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач із певними (несуттєвими) недоліками;

64–73 бали – виставляється за посередні знання навчального матеріалу освітнього компоненту, мало аргументовані відповіді, наявність помилок у вирішенні завдань, слабке застосування теоретичних положень під час розв’язання практичних задач;

60–63 бали – виставляється за слабкі знання з навчального матеріалу освітнього компоненту, неточні або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, наявність значних помилок у вирішенні завдань, слабе застосування теоретичних положень під час розв’язання практичних задач;

35–59 балів – виставляється в разі незнання значної частини навчального матеріалу освітнього компоненту, суттєві помилки у відповідях / завданнях, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;

0–34 бали – виставляється за незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу освітнього компоненту, нездатність відповідати / вирішувати визначені запитання / завдання, невміння орієнтуватися під час розв’язання практичних задач.

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90–100	високий	відмінно	зараховано
82–89	достатній	добре	
74–81			
64–73	середній	задовільно	
60–63			
35–59	низький	незадовільно	не зараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дистанційний курс «Магістр, переддипломна практика» [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=4570>, вільний (дата звернення: 03.04.2025). – Назва з екрана.

2. ДСТУ 3582–2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1987, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). – [Чинний від 2013–08–22]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 19 с.

2. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016–07–01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с. (Інформація та документація). – З внесеними поправками.

3. Бібліографічне посилання (загальні правила складання) відповідно до ДСТУ 8302:2015, запровадженого в дію в Україні 01.07.2016 : метод. рек. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : С. В. Карпенко ; відп. за вип. О. М. Штангей. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 19 с.

4. ДСТУ 3008:2016 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. – [Чинний від 2017–07–01] / Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 26 с.

ДОДАТОК А

Зразок титульного аркуша звіту з переддипломної практики

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту

Кафедра економіки та маркетингу

ЗВІТ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

База практики: комунальне підприємство «Харківські теплові мережі»

Виконав: студент 2 курсу, групи М ЕкАналіт 2023-1з
спеціальності 051 – Економіка
(шифр та назва)

Щукіна О. В.
(прізвище та ініціали)

Керівник практики

Соболева Г. Г.
(прізвище та ініціали)

Харків – 2025

Електронне навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо написання та захисту звіту
з переддипломної практики

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 051 – Економіка,
освітня програма «Економічна аналітика»)*

Укладачі: **СОБОЛЄВА** Ганна Григорівна,
КОЛМАКОВА Олена Миколаївна

Відповідальний за випуск *В. В. Благой*
Редактор *О. А. Норик*
Комп'ютерне верстання *Г. Г. Соболева*

План 2025, 461М

Підп. до друку 07.04.2025. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 0,9.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Чорноглазівська (Маршала Бажанова), 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.